

Borgersamlingen

Samskabt

Klimahandling

**Anbefalinger og
procesdokumentation**

Vejle 2024

Anbefalinger og procesdokumentation

Borgersamlingen Samskabt Klimahandling i Vejle 2024

Redaktion: Borgersamlingens tredjepartssekretariat ledet af We Do Democracy

Indhold: We Do Democracy og Grønt Forum, Vejle Kommunes projektteam.

Vejle Kommune

Teknik og Miljø

Henvendelse vedrørende borgersamlingen:

Kontakt: Dana-Laura Cernat

Telefon: 21 34 04 53

Mail: dalce@vejle.dk

Web: www.grontforum.vejle.dk

Foto og layout

IC Concept ApS

Mail: info@ic-concept.dk

Web: www.ic-concept.dk

Indholdsfortegnelse

Læsevejledning	3
Del 1 Introduktion	4
• Borgersamlingens opgave og mandat	5
• Mixet borgersamling – et nyt format i Danmark	7
• Medlemmer af borgersamlingen	8
• Sammensætning af medlemmer	19
Del 2 - anbefalinger	23
• Borgersamlingens anbefalinger til initiativer	31
• Stort flertal – mere end 80% af borgersamlingen bakker op	31
• Almindeligt flertal – 60-80% af borgersamlingen bakker op	47
• Lille flertal – 50-60% af borgersamlingen bakker op	53
Udtalelse fra tredjepartssekretariatet We Do Democracy	59
Del 3 Proces og forløb	61
• Om deliberative processer	63
• Brug af viden i borgersamlingen	65
• Organisering omkring borgersamlingen	66
• Borgersamlingens forløb	67
• Arbejdsmetoder	68

Læsevejledning

Kære læser,

Du sidder nu med den samlede anbefaling fra Borgersamlingen Samskabt Klimahandling i Vejle — en borgersamling, der samlede hele lokalsamfundet: borgere, foreninger og politikere, for at skabe klimahandling i fællesskab.

Denne rapport præsenterer arbejdet og anbefalingerne fra Borgersamlingen Samskabt Klimahandling. Rapporten indeholder også en beskrivelse af borgersamlingens baggrund, udtalelser fra de involverede parter og en gennemgang af procesforløbet. Rapporten er opdelt i tre sektioner:

Del 1 giver en introduktion til borgersamlingen, hvor rammerne, opdragsgiverne og medlemmerne af samlingen præsenteres.

Del 2 indeholder borgersamlingens indledning, værdier og anbefalinger til konkrete initiativer for fælles klimahandling. Denne del er resultatet af samlingens arbejde og er udviklet på baggrund af de fælles drøftelser blandt medlemmerne. Det er deres perspektiv på de værdier og initiativer, der bør være retningsgivende for den klimamæssige indsats i Vejle Kommune. Der indgår en enkelt minoritetserklæring, som er indsat efter anbefalingerne.

Del 3 giver baggrundsviden om forløbet, heriblandt en udtalelse fra tredjepartssekretariatet, en beskrivelse af forløbet, referater fra samlingerne og de anvendte metoder. Disse dele er skrevet af tredjepartssekretariatet We Do Democracy.

Vi håber, at du vil lade dig inspirere til alt det, vi kan gå i gang med i fællesskab, uanset om du læser som kommunal politiker, medarbejder, medlem af en forening, anden aktør eller som borger.

God læselyst

1 Introduktion

Tine Nymann
Andt Christiansen

SARSIL

Borgersamlingens opgave og mandat

I 2024 har det regnet markant mere i Vejle, end vi havde forventet. Det vidner om, at klimaforandringerne er trådt ind i vores hverdag og kalder på handling. Både i form af klimatilpasning og reduktion af vores CO2-udledninger. Vejle Kommune er godt i gang med klimapolitikker og -planer, men når det kommer til den borgernære klimainsats, så har vi brug for hjælp fra hverdagens eksperter: borgerne og lokale aktører.

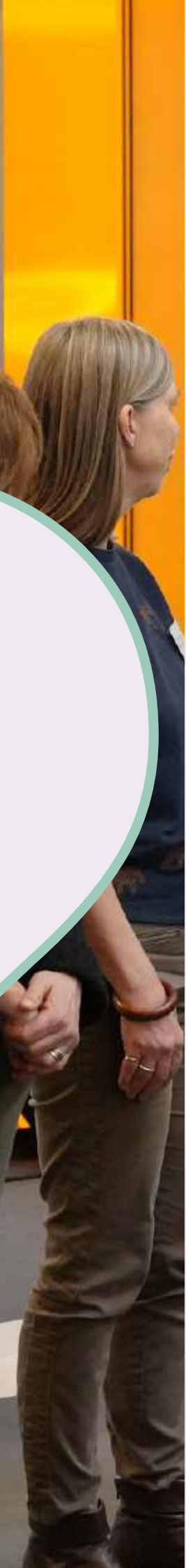
Derfor tog Udvalget for Lokalsamfund og Nærdemokrati (ULN) under Byrådet i Vejle Kommune initiativ til borgersamlingen "Samskabt Klimahandling". Her har en gruppe repræsentativt udvalgte borgere, repræsentanter fra foreningslivet og byrådspolitikere sammen arbejdet med den lokale og borgernære klimainsats.

Kernespørgsmålet, borgersamlingen har arbejdet med, er:

Hvordan ser det gode liv med et langt lavere klimaaftryk ud i Vejle Kommune, og hvilke initiativer kan vi gå i gang med i morgen for at komme derhen?

Igennem borgersamlingens tre workshops har deltagerne udviklet idéer til, hvordan vi sammen kan ændre vores adfærd i hverdagen til større gavn for klimaet. Det handler ikke om, hvad 'kommunen' bør gøre, eller hvad den enkelte 'borger' bør gøre. Borgersamlingen sætter fokus på, hvad borgere, foreninger og lokalpolitikere kan gøre – i fællesskab. Det er derfor, vi har kaldt borgersamlingen "Samskabt Klimahandling".

Borgersamlingens mandat

Udvalget for Lokalsamfund og Nærdemokrati har i foråret 2024 vedtaget en ny Klimahandlingsplan for 2024-2026. Planen fokuserer på at mobilisere og understøtte lokal og borgernær klimahandling. Borgersamlingen "Samskabt Klimahandling" er en del af handlingsplanen og skal bl.a. inspirere og kvalificere de andre indsatser, Udvalget har besluttet at sætte i værk – og inspirere til nye former for klimahandling.

Borgersamlingens mandat beskriver, hvad ULN forpligter sig til overfor borgersamlingens og resten af Vejle Kommunes befolkning. ULN vedtog mandatet på udvalgmødet den 29. maj 2024.

Det omfatter:

- At deltage med repræsentanter i alle tre møder
- At lade borgersamlingen arbejde med kerne-spørgsmålet
- At lytte til og behandle borgersamlingens resultater med et åbent sind
- At bære resultaterne videre i de andre spor i ULN's Klimahandlingsplan
- At være ambassadører for forløbet
- At præsentere forløbet og resultaterne til byrådet, relevante udvalg, offentligheden og i andre relevante kontekster
- At rapportere til borgersamlingens deltagere efter 3 måneder, og igen efter 1 år, hvilke af panelets forslag der er fulgt eller ikke fulgt, og hvorfor, samt hvornår og hvor panelets arbejde er præsenteret.

Mixet borgersamling – et nyt format i Danmark

Særligt for Vejles borgersamling –
en borgersamling, der blander
borgere, lokale aktører og politikere

I Vejle har Udvalget for Lokalsamfund og Nærdemokrati valgt et format for borgersamlingen, der er nyt i Danmark. Borgersamlingen består ikke kun af repræsentativt lodtrukne borgere, men også af lokale aktører (fx foreninger, sportsklubber, forældrebestyrelser etc.) og politikere fra byrådet. Den mixede borgersamling er kendetegnet ved, at politikere og lokale aktører deltager på lige fod med borgerne og bidrager med deres perspektiver, hvilket sikrer, at løsningerne bygger på en gensidig forståelse. Efter de tre samlinger fremsætter borgerne, politikerne og foreningerne i fællesskab anbefalinger og konkrete projekter, der kan igangsættes i Vejle for at fremme lokal klimahandling – med den åbenlyse ambition, at det netop er i fællesskab vi skal handle. En mixet borgersamling giver større mulighed for at engagere flere grupper i klimainitiativerne. Dette projekt tjener som en model for, hvordan kommuner kan understøtte den grønne omstilling gennem involvering af hele lokalsamfundet og sikre forankring hos de lokale politikere.

Medlemmer af borgersamlingen

Her præsenteres de 52 deltagere, som deltog i to møder eller flere i Borgersamlingen, sig selv og fortæller om deres motivation for at deltage.

**te
e
X
i
N**

Borgere

Borgere fundet ved lodtrækning

Navn: Aase Nørholm Mikkelsen

Alder: 76

Hverdagsbeskæftigelse: Pensionist

Lokalområde: Havneparken, Vejle

Det bedste ved at bo der: Det er i gåafstand til alt

Motivation: Jeg interesserer mig meget for klima og har boet i udlandet i 20 år

Navn: Amanda Marie Nørregård Schwaner

Alder: 18

Hverdagsbeskæftigelse: Studerende, Rosborg Gymnasium

Lokalområde: Andkær Storby

Det bedste ved at bo der: Naturen

Motivation: Samfundsfaglig og demokrati-interesseret

Navn: Anne-Kathrine Leibrandt

Alder: 40

Hverdagsbeskæftigelse: Mælkeproducent sammen med min kæreste, mor og arbejder i en

Virksomhed, der producere produkter til landbrug

Lokalområde: Egtved - på en gård

Det bedste ved at bo der: Naturen, lokalsamfundet.

Motivation: Jeg repræsenterer landbruget, som både er udsat og nødvendig i klimadebatten

Navn: Astrid Margrethe Westergaard

Alder: 67

Hverdagsbeskæftigelse: Mor til 4, farmor og mormor til 3

Lokalområde: Søndemarken

Det bedste ved at bo der: Skov og natur helt tæt på

Motivation: klima-interesse, vigtigt for alle borgere

Navn: Birthe Blom
Alder: 79
Hverdagsbeskæftigelse: Pensionist
Lokalområde: De 5 søstre, Ådal
Det bedste ved at bo der: Lejligheden og udsigten
Motivation: Klima, resiliens og biodiversitet interesserer mig

Navn: Børge Lund Sørensen
Alder: 80
Hverdagsbeskæftigelse: Pensionist
Lokalområde: Egtved
Det bedste ved at bo der: Naturen
Motivation: Miljøet interesserer mig meget

Navn: Ejvind Vig Jørgensen
Alder: 71
Hverdagsbeskæftigelse: Mekaniker
Lokalområde: Bredsten
Det bedste ved at bo der: Naturen
Motivation: Det lyder spændende

Navn: Frank Bitsch Kristensen
Alder: 63
Hverdagsbeskæftigelse: Selvstændig
Lokalområde: Bredballe
Det bedste ved at bo der: Naboer og natur
Motivation: Jeg er interesseret

Navn: Jørgen Jøker Trachsel
Alder: 57
Hverdagsbeskæftigelse: Dambruger
Lokalområde: Ravning Enge
Det bedste ved at bo der: Natur, fred
Motivation: Vil gerne være med til at forme fremtiden

Navn: Kent Strøm Christensen
Alder: 57
Hverdagsbeskæftigelse: Selvstændig/familefar/morfar
Lokalområde: Jelling
Det bedste ved at bo der: Nærvær
Motivation: Metoden, fordomme, læring

Navn: Kristian Kielland Lund
Alder: 19
Hverdagsbeskæftigelse: På sabbatår
Lokalområde: Mølholm
Det bedste ved at bo der: Aktivitetsmuligheder
Motivation: Jeg så ikke nogen grund til ikke at gøre det

Navn: Lars Huse Pedersen
Alder: 57
Hverdagsbeskæftigelse: Ivrig bruger af naturen, gift, 3 børn, kører til Billund alle hverdage
Lokalområde: Blomster kvarteret/Søndermarken Vejle
Det bedste ved at bo der: Vores hus, omgivelserne, naboerne, naturen, tæt på skole/hus/sport
Motivation: En vigtigt og spændende område jeg gerne vil deltage i

Navn: Line Autzen Lindeløv
Alder: 37
Hverdagsbeskæftigelse: Mor til 2, fysioterapeut
Lokalområde: Vejle, Vinding
Det bedste ved at bo der: At alt hvad jeg/vi skal bruge er indenfor cykelafstand, samt naturen i området.
Motivation: Klima er vigtigt for mig og de kommende generationer, hvordan jeg som privatperson kan mindske mit CO2 aftryk

Navn: Liv Stausgaard Sørensen
Alder: 17
Hverdagsbeskæftigelse: Studerende på Vejle Teknisk Gymnasium
Lokalområde: Søndermarken Vejle
Det bedste ved at bo der: Storby livet og forskelligheden af mennesker, tæt på mange ting
Motivation: Jeg interesserer mig for klima og vil gerne gøre en forskel der hvor jeg kan.

Navn: Mads Højer Thomsen
Alder: 50
Hverdagsbeskæftigelse: Far til 2, projekt manager DGI Verdenshold
Lokalområde: Randbøl, Mårup, Førstballe
Det bedste ved at bo der: Naturen
Motivation: Klimaet er vigtig - ikke mindst for kommende generationer

Navn: Michael Bæk
Alder: 56
Hverdagsbeskæftigelse: Mester på slagteri
Lokalområde: Havneparken
Det bedste ved at bo der: Sammenhold
Motivation: Gøre en forskel

Navn: Michael Skov Johansen
Alder: 63
Hverdagsbeskæftigelse: Ingeniør hos Cowi
Lokalområde: Sydlis/Søndermarken
Det bedste ved at bo der: Naturen
Motivation: Klima og miljø har min store interesse

Navn: Morten Bacher Pedersen
Alder: 51
Hverdagsbeskæftigelse: Ægtemand, papfar til 2 store drenge, teknisk designer
Lokalområde: Egtved
Det bedste ved at bo der: Egtved er lille nok til at være hyggelig, men stor nok til at være en by, der har hvad der er brug for
Motivation: Jeg synes at det lød interessant, og jeg mener at jeg har noget at bidrage med

Navn: Nicklas Schulzki Ladekarl
Alder: 21
Hverdagsbeskæftigelse: Studerende på VTG, formand for Vejle Ungeråd
Lokalområde: Strærup
Det bedste ved at bo der: Naboerne og zoo-en
Motivation: Få chancen til at have indflytelse på min fremtid, og vores fælles fremtid

Navn: Per Holbæk Kristiansen
Alder: 74
Hverdagsbeskæftigelse: Pensioneret, standardiseringsprojektleder
Lokalområde: Ådal
Det bedste ved at bo der: Naturen
Motivation: Vil medvirke til klimaindsatsen

Navn: Poul Erik Henriksen
Alder: 61
Hverdagsbeskæftigelse: Gift, projektleder
Lokalområde: Bredballe
Det bedste ved at bo der: Sport, natur, tæt ved det meste
Motivation: Er i vores egen interesse at forme vores samfund.
Interesse for klima.

Navn: Sandra Zuleny Cruz Gonzalez
Alder: 40
Hverdagsbeskæftigelse: Studerer på VUC Campus Vejle, arbejder som SOSU assistent
Lokalområde: Vejle, Elsdyrvej
Det bedste ved at bo der: Skoven
Motivation: Er interesseret i klima

Navn: Susanne Kjær Christensen
Alder: 57
Hverdagsbeskæftigelse: Centerleder, mor til 2, mormor til 2
Lokalområde: Trædballe
Det bedste ved at bo der: Tæt til by, skov, vand, kan cykle til alt
Motivation: Påvirke samt lære nyt

Navn: Søren Peter Olesen
Alder: 69
Hverdagsbeskæftigelse: Pensionist
Lokalområde: Vejle
Det bedste ved at bo der: Natur-ro
Motivation: Det er et spændende projekt

Navn: Thor Bjørn Nielsen
Alder: 19
Hverdagsbeskæftigelse: Studerende på Rosborg Gymnasium
Lokalområde: Mølholm
Det bedste ved at bo der: Forenings livet
Motivation: Det lød spændende, have indflydelse på klimaet i kommunen, hvordan man kan gøre det bedre

Navn: Tine Nymann Schjødt Christiansen
Alder: 30
Hverdagsbeskæftigelse: Flexjobber i en børnehave
Lokalområde: Vestbyen, Vejle
Det bedste ved at bo der: Placeringen, tæt på by og natur samt godt kulturliv
Motivation: Jeg er meget interesseret i hvordan vi hjælper klimaet bedst mulig

Navn: Tom Qvarfot
Alder: 35
Hverdagsbeskæftigelse: far til 1, arbejder som automatik tekniker
Lokalområde: Jelling
Det bedste ved at bo der: Kulturlivet og at det er en "lille" lokal by med alt
Motivation: Klimaet og hvad der sker lokalt og hvad der kommer til at ske

Derudover ønsker to deltagere at være anonyme

Foreninger

Repræsentanter for foreningslivet i Vejle Kommune

Navn: Anders Hareskov Andersen
Alder: 60
Hverdagsbeskæftigelse: Førtidspensionist, konsulent
Lokalområde: Bredballe
Det bedste ved at bo der: Lys og luft
Motivation: Vild med naturen.

Navn: Anja Serritslev
Alder: 39
Hverdagsbeskæftigelse: Mor, fleksjob
Lokalområde: Bredsten
Det bedste ved at bo der: Fællesskabet og foreningslivet, menneskene
Motivation: Sidder som bestyrelsesmedlem i dagplejen

Navn: Anne Mette Raal
Alder: 76
Hverdagsbeskæftigelse: Pensionist, frivillige jobs og interesser
Lokalområde: Grejs – 7100 Vejle
Det bedste ved at bo der: Naturen, den friske luft, det gode landsbyfælleskab
Motivation: Interesse – og bakke op om Grønt Forum projekt

Navn: Anne Stoklund Larsen
Alder: 55
Hverdagsbeskæftigelse: Selvstændig - cand.techn.soc
Lokalområde: Jelling
Det bedste ved at bo der: Naturen
Motivation: Regenerative fællesskaber

Navn: Anette Spanggaard Nielsen

Alder: 47

Hverdagsbeskæftigelse: Mor til 3, hustru, spejder, psykolog

Lokalområde: Vejle, Lille Grunde

Det bedste ved at bo der: Masser af natur, tæt på skole og indkøbsmuligheder, fornemmelse af være udenfor byen og alligevel tæt på.

Motivation: Klimahandling har den aller største vigtighed i denne tid, og så fandt jeg metoden meget spændende og relevant.

Navn: Elin Weber Søbye

Alder: 65

Hverdagsbeskæftigelse: Fodbold/idrætsaktiv, bi-avler, 4 børnebørn

Lokalområde: Givskud

Det bedste ved at bo der: Fællesskab, natur

Motivation: Jeg elsker at støtte klimaet og er opdraget med det

Navn: Jakob Linnet Videbæk Nielsen

Alder: 39

Hverdagsbeskæftigelse: IT-arkitekt

Lokalområde: Vonge

Det bedste ved at bo der: Engagement

Motivation: Den vigtigste opgave vi har i dag - også på lokalt plan.

Navn: Julieane Hamer

Alder: 22

Hverdagsbeskæftigelse: En del af jobcenteret, Vejle Ungeråd, Modstrøms Ungeråds bestyrelse

Lokalområde: Jelling - ved Hvesager

Det bedste ved at bo der: Der er billige lejligheder med have, hvor man må holde hund, flot natur hvor man kan gå ture.

Motivation: Interesse for klima og politik, fedt at få lov til at have en stemme, og have nogen der lytter til en

Navn: Lars Ankersen

Alder: 42

Hverdagsbeskæftigelse: Specialkonsulent, journalistik

Lokalområde: Brejning

Det bedste ved at bo der: Menneskene, foreningslivet

Motivation: Læring og politiske processer/strukturelle rammer og forandring af dem, så klimahensyn er naturligt i hverdagslivet.

Navn: Lisbeth Gaardhøj Pedersen
Alder: 40
Hverdagsbeskæftigelse: Mor til 2, distriktssygeplejerske, formand i Ødsted Naturlegeplads Forening, skolebestyrelse, Ødsted-Jerlev lokalråd
Lokalområde: Ødsted
Det bedste ved at bo der: Mulighedene, foreningslivet, naturen.
Motivation: Gøre en forskel, klimadagsordenen skal stå øverst

Navn: Lorens Peter Thomsen
Alder: 71
Hverdagsbeskæftigelse: Pensionist
Lokalområde: Grønlandsvej - Vejle
Det bedste ved at bo der: Den dejlige natur
Motivation: Valgt af lokalrådet - og en stor bekymring for klimaet

Navn: Nina Skriver Dahl
Alder: 52
Hverdagsbeskæftigelse: Klimaaktivist (m.v.)
Lokalområde: Søndermarken i Vejle
Det bedste ved at bo der: At skoven er nærmeste nabo
Motivation: Jeg er optaget af at klimaet får den opmærksomhed som krisens omfang tilsiger

Navn: Ole Sognstrup Svehnsen
Alder: 66
Hverdagsbeskæftigelse: Sekretariatschef
Lokalområde: Bofælleskab i Vejle
Det bedste ved at bo der: Fællesskabet
Motivation: Mulighed for at påvirke udviklingen

Navn: Svenja Ingrid Barzel
Alder: 46
Hverdagsbeskæftigelse: Industri-operatør
Lokalområde: Thyregod
Det bedste ved at bo der: Naturen-roen
Motivation: Klima er et tiltagende vigtig emne, være med til at skabe noget sammen

Derudover ønsker en deltager at være anonym

Politikere

Lokalpolitikere

Navn: Anne Sofie Stjernholm

Alder: 38

Hverdagsbeskæftigelse: Mor til 2, Chefkonsulent, Naturstyrelsen og politiker

Lokalområde: Jelling

Det bedste ved at bo der: Naturen tæt på

Motivation: Er en del af Udvalget for Lokalsamfund og Nærdemokrati

Navn: Gerda Jørgensen Hastrup

Alder: 56

Hverdagsbeskæftigelse: Politiker, Kontorarbejde, foreningsmenneske

Lokalområde: Give

Det bedste ved at bo der: Forening, fællesskab

Motivation: Er en del af Udvalget for Lokalsamfund og Nærdemokrati

Navn: Hans Hoffensetz

Alder: 61

Hverdagsbeskæftigelse: Far, Mand, Politikommissær, politiker

Lokalområde: Smidstrup

Det bedste ved at bo der: Natur

Motivation: Er en del af Udvalget for Lokalsamfund og Nærdemokrati

Navn: Morten Skovlund

Alder: 47

Hverdagsbeskæftigelse: Uddannelsesvejleder og politiker

Lokalområde: Skibet

Det bedste ved at bo der: Naturen, nærheden og fællesskaber

Motivation: Er en del af Udvalget for Lokalsamfund og Nærdemokrati

Navn: Svend Erik Nielsen
Alder: 68
Hverdagsbeskæftigelse: Ejendomsadministrator og politiker
Lokalområde: Bredsten
Det bedste ved at bo der: Bredsten er en aktiv landsby
Motivation: Ønsker at bidrage hvor jeg kan

Navn: Søren Peschardt
Alder: 60
Hverdagsbeskæftigelse: Naboretskonsulent v/Energinet
Lokalområde: Vestbyen, Vejle
Det bedste ved at bo der: Natur og mennesker
Motivation: Vi må gøre noget! Er en del af Udvalget for Lokalsamfund og Nærdemokrati

Navn: Thyge Havgaard Bjerring
Alder: 54
Hverdagsbeskæftigelse: Far, ægteemand, morfar, frivillig, politiker, TDK Erhverv
Lokalområde: Mejsling, ved Jerlev
Det bedste ved at bo der: Stille og roligt
Motivation: Er en del af Udvalget for Lokalsamfund og Nærdemokrati

Navn: Martin Sikær Kristensen
Alder: 52
Hverdagsbeskæftigelse: Far til 3, ægteemand, politiker og restauratør
Lokalområde: Søndermarken
Det bedste ved at bo der: Skoven
Motivation: Jeg er lokalpolitiker

Derudover deltog følgende lokalpolitikere på et enkelt (men ikke nødvendigvis det samme) møde i borgersamlingen:

Amalie Thomsen, Claus Behrendsen, Jørgen Mikkelsen, og Søren Broch

Sammensætning af medlemmer

I sommeren 2024 blev 17.000 borgere fra Vejle Kommune inviteret til at deltage i borgersamlingen gennem e-Boks. Af disse tilmeldte 344 sig, og blandt dem blev 36 borgere udvalgt gennem lodtrækning, så deltagerne afspejlede Vejles samlede befolkning baseret på valgte kriterier.

Lodtrækningen blev gennemført af We Do Democracy og blev foretaget med hensyn til køn, alder, uddannelse, bopæl og holdninger til klima. Tanken er her at skabe en minioffentlighed, eller en bouillontering af Vejles befolkning, der kan bringe mange forskellige perspektiver på lokal klimahandling til bordet.

Foreninger og civilsamfundsaktører blev inviteret gennem en åben invitation udsendt offentligt. 17 forskellige foreninger og aktører tilmeldte sig. Herfra udvalgte We Do Democracy 15 repræsentanter, baseret på at opnå balance mellem forskellige typer foreninger og kravet om deltagelse i et online onboardingmøde.

Udvalget for Lokalsamfund og Nærdemokrati har inviteret hele byrådet til at deltage. I alt har 12 politikere deltaget i ét af borgersamlingens 3 workshops, og 8 politikere har deltaget i mindst to workshops.

Sofia Magnus Ella Elias Liva Alma Alex
hilde Yousef Mikkel Mariam Camilla Jo
enjamin Julie Nicolai Emma Simone La

n K
ar
e
e
le
rk

a Ingrid Sigrud Tobias Selma Mathilde P
ver Ida Noah Clara
line Emil Josefine Jakob
otte Tobias Ida Frederik
e Louise Erik Vibeke Bjørn
en Helene Trine Berit Mart

s Anders Peter Karina Gitte Steen
ai Michelle Anton Louise B
ne Claus Marianne Pernill
ie Amalie Ditte Emilie Th
stav Thea Frida Saga Alb

na Lucas Freja Aya Oliver
istian Lukas Caroline Emil
anna Rasmus Lotte T
iels Kristina Malene Loui
e Jes Marianne Kirsten
tte Torben Anette Lars
n Hans Heidi Thomas M

irthe Bent Johan Kir
Emil Lisbeth Alice C
es Ellen Astrid Ast
demar Teis Silje A
n Marie Oscar L
Mathias Laura k

Stine Mads L
offer Lærke
ørgen Sus
nja Morte
ns Julie H
akob Lasse Camilla Rune Grete Emil Lis
ta Vibeke Alfred Otto Agnes Ellen Ast

- Foreninger og civilsamfundsaktører
som deltog i Borgersamlingen:**
- Skleroseforeningen
 - Ørnebjerg Spejdergruppe
 - Forældrebestyrelsen for Dagplejen Vejle
 - Foreningernes Hus
 - Sommerfuglebevægelsen
 - Givskud GUF
 - Akut7300
 - Øster Nykirke IF og Lokalrådet for Vonge-Kollemorten (samme deltager)
 - Ungerådet
 - Fælleshåbskolens forældrebestyrelse
 - Ødsted Naturlejeplads
 - Grønlandsvejens Lokalråd
 - Klimafokus Vejle
 - Bofællesskabet Lillegrundet
 - Rideklub Stald Hesselbjerge

Af de oprindelige lodtrukne medlemmer har en håndfuld meldt sig ud i løbet af processen af personlige årsager. Ved afslutningen af borgersamlingens forløb deltog 51 aktive borgere, foreningsrepræsentanter og politikere i møder og aktiviteter, defineret som at de har deltaget på mindst 2 workshops. I alt er 7 borgere, udvalgt ved lodtrækning, sprunget fra.

På næste side vises en oversigt over de fem lodtrækningskriterier og sammensætningen blandt:

Vejle Kommunes befolkning, som borgersamlingen skal repræsentere.

De borgere som tilmeldte sig lodtrækningen. Her ses tydeligt at nogle typer borgere er mere tilbøjelige til at tilmelde sig end andre.

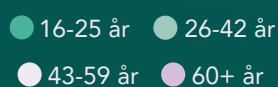
De lodtrukne borgere, der var aktive ved afslutningen.

Den samlede borgersamling ved afslutningen.

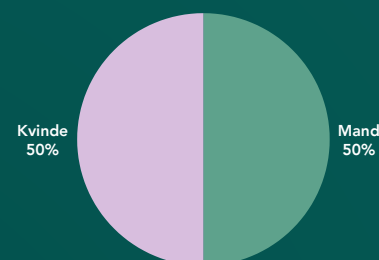
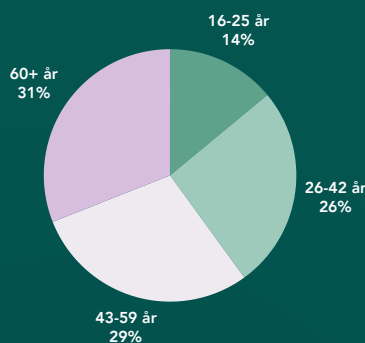
Som det fremgår af graferne, er der i løbet af borgersamlingen sket en mindre skævvridning på enkelte af de lodtrækningskriterier. Den største forskydning ses på køn og skyldes en mindre skævvridning ved lodtrækningen for at opnå balance på de andre kriterier, samt at 6 ud af de 7 frafaldne fra lodtrukne deltagere var kvinder.

Alder

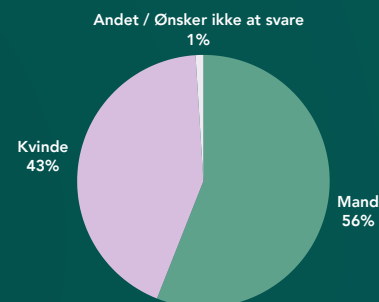
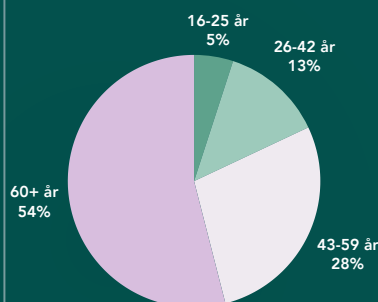
Køn*

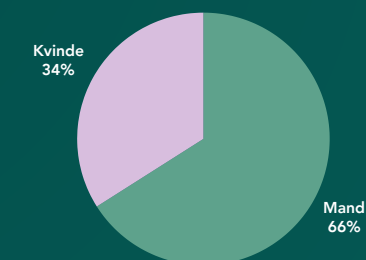
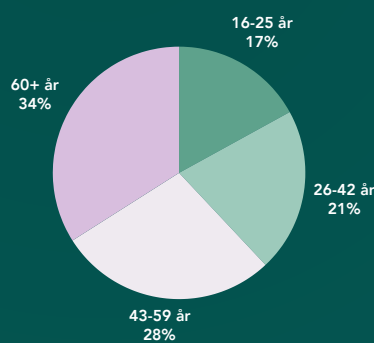
Vejle Kommune

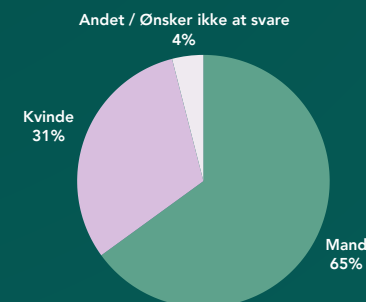
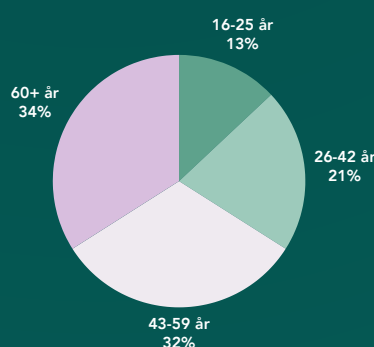
Tilmeldte

Borgere Deltaget 2-3 gange

Alle deltagere Deltaget 2-3 gange

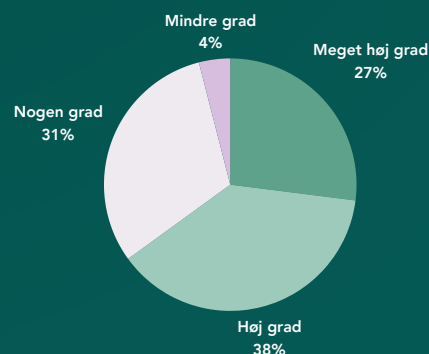
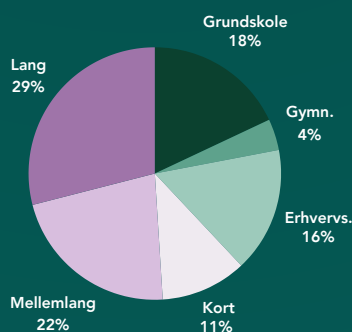
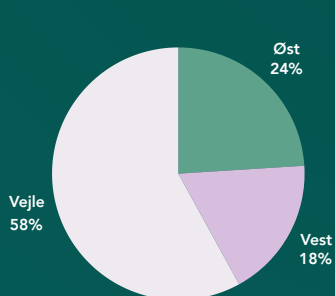
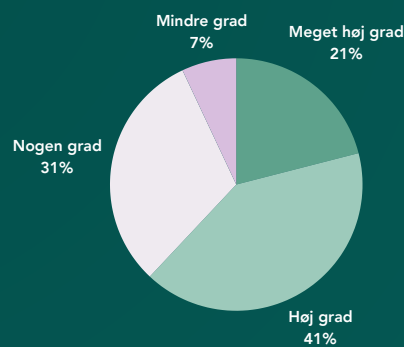
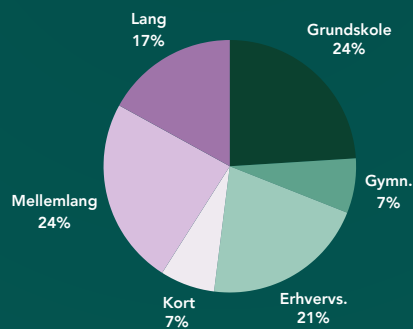
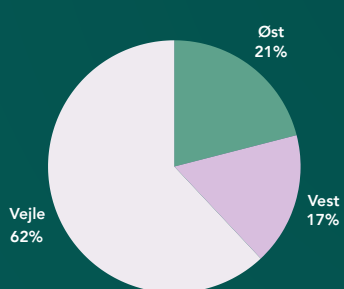
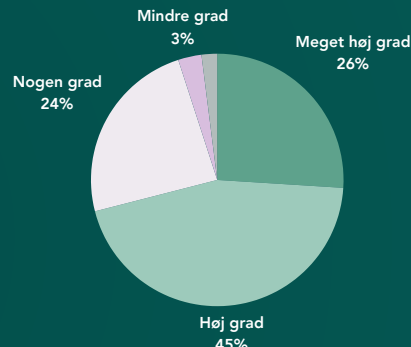
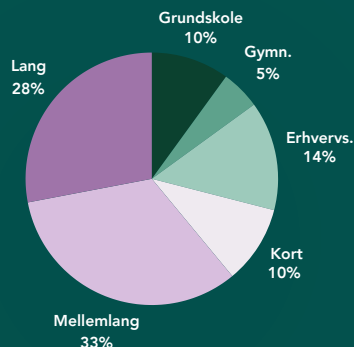
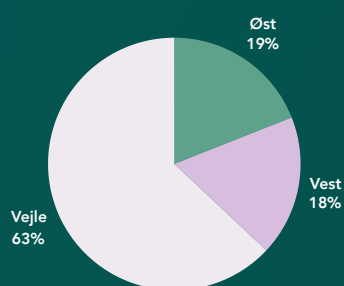
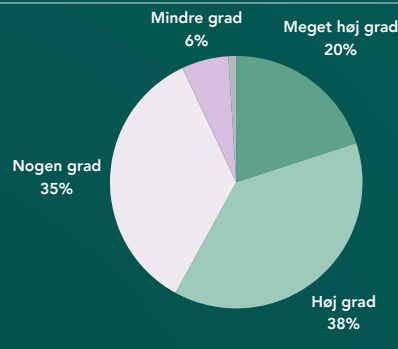
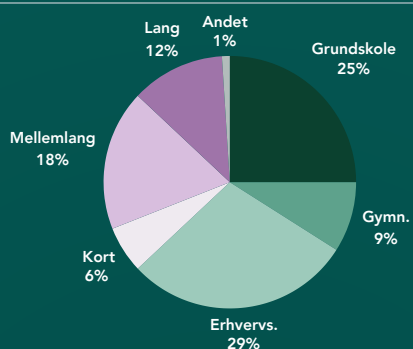
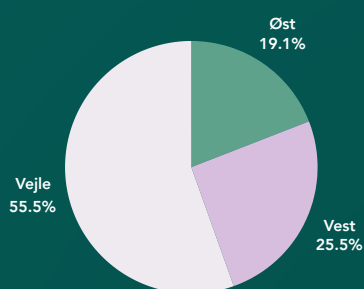
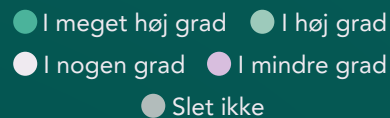

*Dansk Statistik har ikke data på andre kønsidentiteter end mand og kvinde. Ved lodtrækning er disse derfor tilfældigt placeret i mand eller kvindepuljen så de indgår i lodtrækning på lige fod.

I hvor høj grad bekymrer du dig om klimaforandringer?

Geografi

Uddannelse

Data til sammenligning på bekymring om klimaforandringer stammer fra Vejle Kommunes undersøgelse "Borgernes Klimapanel" fra 2021 og er hentet fra publikationen "Vejle i Tal – 2021"

2 Anbefalinger

Indledning

Ved afslutningen af hvert møde i borgersamlingen sagde alle ét ord, der opsummerede dagen for dem. De ord opsummerer meget fint den stemning, der har været for os alle - uanset om vi var borgere, politikere eller fra en lokal forening. Energisk, "interessant", "respekt", "lærerigt", "demokrati", "fællesskab" og "motiverende" var bare noget af det, som blev bragt på banen.

Borgersamlingen har været med til at åbne for en samtale om klimaforandringer, vores hverdag og hvilke tiltag vi kan gennemføre sammen. I en travl hverdag er det let at fjerne fokus fra det, man selv kan ændre. Let at tænke, at det er nogen andre, der skal handle, før jeg selv behøver at gå i gang: Kommunen, staten eller andre lande. Gennem borgersamlingen er vi blevet opmærksomme på, at Vejle Kommune er i gang, men også, at de ikke kan omstille alene. Tværtimod er der brug for os, borgere, virksomheder, fællesskaber, som kan være med til at sænke klimaaftrykket ved at ændre vores vaner. Vaner er selvfølgelig svære at ændre, og derfor har vi alligevel brug for Vejle Kommune til at facilitere, give muligheder, begrænse, hjælpe og inspirere.

Vi har over tre workshops i borgersamlingen arbejdet koncentreret, i højt tempo og samlet de tanker, samtaler, ideer og den viden, vi sammen har fået i en række anbefalinger.

Før du læser anbefalingerne, vil vi gerne knytte et par ord til de hensyn og værdier, der har gået på tværs af arbejdet og samtalerne i borgersamlingen.

Vi skal have talt om klimaforandring

Her er de, vi står for

Værdier

Vi skal have øje for alt det, vi har at vinde

Vi har meget at vinde ved at begrænse klimaforandringer. Og en del af løsningerne og forandringerne i den grønne omstilling vil også øge vores livskvalitet på andre måder.

Vi skal søge muligheder for at øge involveringen, engagementet og medejerskabet. Mange af vores anbefalinger handler om øget dialog og involvering, hvilket peger på et stort ønske om at være med til at sætte aftryk på vores hverdag og at sætte det aftryk i fællesskab. Ligeledes går der et stærkt ønske igen, om at styrke fællesskaberne på tværs af initiativerne. Både ved at skabe nye steder at mødes og nye sager at mødes om, men også ved at bruge og styrke eksisterende fællesskaber, institutioner og foreninger, til at styrke den grønne omstilling.

Vi skal styrke og støtte lokalområderne - og lade de enkelte lokalområder have sit særpræg. Oversvømmelser er et af de store problemer i Vejle by, men her er det til gengæld nemt at fokusere på bæredygtig transport. Omvendt er det i landdistrikterne sværere at omstille til offentlig transport, men der er muligheder for at bruge det stærke lokale engagement i fx sportsforeninger. Nogle gange skal vi måske endda aktivt italesætte nogle helt andre effekter, initiativerne kan have. Dele af omstillingen vil fx positivt påvirke vores sundhed, da cyklen er god motion og færre biler sænker luftforureningen. Et større fokus på lokalt grønt indkøb vil styrke lokale producenter og økonomien lokalt. Derfor er vores opfordring at **se efter alle de fordele, der ligger i den fælles grønne omstilling, som rækker ud over at sænke klimaaftrykket.**

Vi har i Borgersamlingen sammen fremhævet disse 7 værdier, som vi ønsker at den grønne omstilling skal styrke og fremme:

1. **Medejerskab** – et gennemgående ønske om at tage del og eje processen
2. **Gentænkning** – vigtigheden af at tænke anderledes og finde nye løsninger
3. **Ansvarlighed** – både økonomisk, miljømæssigt og socialt for at skabe balance mellem forskellige hensyn.
4. **Bekvemmelighed og tilgængelighed** – at gøre det nemt og attraktivt at handle klimavenligt
5. **Virkelyst** – drivkraften og engagementet i at skabe forandring
6. **Fællesskab og lokalt samarbejde** – vigtigheden af lokal forankring og fællesskab
7. **Åbenhed, empati og skønhed** – åbenhed og værdsættelse af natur og skønhed.

Medejers
kabGent
ænkning
Ansvarlig
hedBekv
emmelig
hedTilgæ
ngeligh
dVirkelys
tFællessk
abÅbenh
edEmpat

For at lykkes skal vi skrue på mange knapper samtidig

I vores samtale var der fire måder at øge mobiliseringen til den grønne omstilling, der gik igen.

Løsningerne skal være attraktive. De fleste vil gerne bo i nærheden af grønne områder. De fleste vil vælge den billige løsning. Mange ville tage imod tilbuddet om fællesspisning, hvis det betyder mere kvalitetstid med deres børn. Eller ville være en del af en ordning med fælles kørsel, hvis det betød mere tid til ens egen hobby eller parforhold.

Løsningerne skal være bekvemme. Vi vil gerne lave grøn mad, hvis vi kan få hjælp og inspiration, til hvordan man gør. Vi vil gerne stille foreningens tagarealer til rådighed for kommunens solceller eller have hjælp til, hvordan vi selv kan gøre det. Vi vil gerne bytte vores tøj, hvis byttestationen er på vores skole, arbejdsplads eller et andet sted vi kommer i vores hverdag.

Vi skal motiveres ofte, men på forskellige måder. Når vi spurgte hinanden, hvilken slags kommunikation vi havde brug for, blev det tydeligt, at vi bliver motiveret på forskellige måder. Nogle sagde: "Vi har brug for konkret og præcis viden om klimaaftryk." Andre sagde: "Vi har brug for at få fortalt de gode historier, så vi kan blive inspirerede og motiverede for at handle." Og atter andre havde brug for at få talt til deres gode og dårlige samvittighed i deres daglige valg.

Vi smitter hinanden med gode historier, og derfor har vi brug for at arbejdspladser, foreninger og uddannelsessteder går forrest og gør de bæredygtige vaner til det normale og det attraktive. Vi ved at når først naboen eller klassekammeraten er med på bølgen, er det mere sandsynligt at vi selv kommer med.

Note om afstemning om anbefalingerne

På den sidste workshop var alle initiativer til afstemning. De er i det følgende kategoriseret efter om der var stort flertal (>80% viste opbakning til initiativet), almindeligt flertal (60-80% viste opbakning til initiativet) eller lille flertal (50-60% viste opbakning til initiativet). Indenfor hver overskrift er initiativerne ikke rangeret.

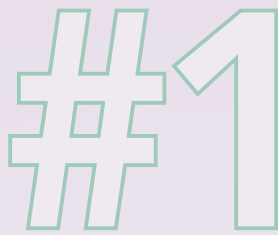
Borgersamlingens anbefalinger til initiativer

Stort flertal

– mere end 80% af
borgersamlingen bakker op

80%

#1

Gør regnvand til en ressource

Ambitionen er at udnytte regnvand som en ressource i stedet for, at det kun er et problem. Regnvand udgør et stigende problem på grund af klimaforandringerne. Derfor er der brug for løsninger, som forsinker vand og minimerer risikoen for oversvømmelser. Ved at udnytte regnvand nogle af de steder, hvor vi i dag bruger drikkevand, kan vi samtidig spare på drikkevandsressourcerne, som er under pres, og mindske behovet for separering af spildevand og regnvand, som er bekosteligt og under udrulning i hele kommunen.

Handling:

- Vi skal opsamle regnvand i husstande, virksomheder m.m. til toiletskyl, tøjvask og bilvask og til formål, der ikke kræver drikkevand.
- Der træffes politisk beslutning om, at regnvandsopsamling er et krav ved nybyggeri, inkl. offentligt byggeri.
- Oplysning om fordelene ved at benytte regnvand til praktiske formål.
- Incitamenter til at implementere løsninger - fx tilskud, afgiftsfritagelse.

Hvem:

- Kommunen skal stille krav til nybyggeri om opsamling af regnvand. Lokalplanlægning skal muliggøre og opmuntre til opsamling af regnvand.
- Kommune/stat skal skabe økonomisk incitament til etablering af regnvandsopsamling.
- Spildevandselskaber og vandværker skal informere om mulighederne for at benytte regnvand i stedet for drikkevand, stille rådgivning til rådighed og indgå i udviklingsprojekter.
- Virksomheder, borgere, foreninger og institutioner skal efterspørge viden, politisk vilje og konkrete løsninger, fx fællesløsninger i boligselskaber, og selv gå i gang på eget initiativ for at gå foran med det gode eksempel.

#2

Udnyt flere arealer til produktion af vedvarende energi

Ambitionen er at dække vores energiforbrug gennem VE uden at det går ud over naturen, ved først at placere på industri- og tagarealer samt parkeringspladser.

Handling:

- Der skal være et økonomisk incitament for opstillere af solceller.
- Der bør indføres krav om solceller ved nybyggeri af en vis størrelse.
- Krav om solfangende vinduer og tagkonstruktion ved nybyggeri.
- Efterspørge finansieringsmuligheder, så det ikke nødvendigvis betyder ekstra omkostninger.
- Undersøge potentialet i små husstandsvindmøller.

Hvem:

- Kommunen skal stille krav til nybyggeri om en vis grad af selvforsyning med grøn energi og kigge på muligheden for at udnytte parkeringspladser til grøn energi.
- Staten finder penge til at støtte eller give lån til at anlægge på tage og andre arealer (ikke i naturen).
- Virksomheder og borgere bidrager til den grønne omstilling og stiller arealer til rådighed.
- Indgå klimapartnerskab med virksomheder, både om opstilling af solceller og om mulighederne ved små vindmøller.
- Sætte undersøgelser i gang af potentialet ved små vindmøller.

#3

Reducere energiforbruget

Ambitionen er at reducere energiforbruget på husstands niveau i dagligdagen, med øje for at nogle husstande forbruger mere og derved belaster klimaet mere end andre.

Handling:

- Vaner skal ændres ved gentagen oplysning - både ved at vise gode eksempler og give viden. Det er et langt sejt træk.
- At påvirke ungdommen giver muligheder for ændrede vaner over et langt liv. Men initiativet bør være rettet mod alle.
- Visualisere forbrug.
- Der skal være lovgivning om opvarmning af huse - valg af bæredygtige energikilder.
- Evt. kan man fra kommunen og forsyningsselskaber overveje at støtte overgangsmodeller, også i områder hvor der ikke er fuld tilslutning.
- Der skal laves tilskudsordninger i forbindelse med energirenovering af eksisterende bygninger i stedet for nybyggeri.

Hvem:

- Vi skal selv reducere vores energiforbrug - ingen grund til at vente - det er kun vaner, der skal ændres.
- Kommunal lovgivning (lokalplaner) i forbindelse med udstykning af nye områder = krav til bæredygtigt byggeri og valg af bæredygtige energikilder.
- Vi skal selv træffe bæredygtige valg når vi køber nye el-produkter eller renoverer vores boliger – vi skal vælge bæredygtige løsninger/mindre forbrugende løsninger.

#4

Fremtidens by med plads til vand

Vejle skal være kendt for at kunne aflede og styre vandet, frem for at være "dalen med vandet". Vejle by skal være et forbillede og attraktivt sted at bo.

Handling:

- Mere viden og inspiration til, hvad borgere selv kan gøre, fx grundejerforeninger. Vi skal forebygge oversvømmelser i Vejle og opland. Det trækker mange økonomiske ressourcer – både forsikringsskader (personlige ejendele, bygninger osv.) og lønninger til oprydning, ligesom det presser trafikken.
- Der skal nedsættes en ekspertgruppe, der kan komme med forslag til, hvordan vi afleder vandet.
- Risikoområder skal have viden om forebyggelse helt ned på egen matrikel omkring valg af belægning og beplantning.
- Risikoområder har brug for handlingsplaner, så vi bedre kan håndtere evt. oversvømmelser og stormflod.
- Gøre plads til vandet ved nybyggeri - mere "Ny Rosborg" tilgang, hvor vand er integreret i byggeriet.
- Opsamling af vandet til tørkeperioder (genbrug).
- Spred viden ud via radio, lokale plancher på gaden, sociale medier, Vejle Kommunes hjemmeside for at give den enkelte mulighed for selv at forebygge.

Hvem:

- Vejle Kommune Byrådet og relevante udvalg. Spred inspiration til forebyggelse og handlingsplaner.
- Lokale aktører i oplandet, hvor vandet kommer fra (virksomheder og lodsejer) – hjælp med at håndtere vandet inden det kommer ned i byen.
- Grundejerforeninger og beboere heri skal engageres.
- Ekspertgruppe – lære af andre, som har oplevet noget af det samme.

#5

Forbrug med omtanke

Ambitionen er at få folk til at forbruge mindre - eller forbruge mere klimavenligt, fx at købe kylling frem for okse.

Handling:

- Skabe en kultur om, at det er fedt at forbruge mindre. Man kan selv købe mindre.
- Man skal ramme folks samvittighed. Gøre lidt ligesom man gør på cigaretter, med billeder af konsekvenserne.
- Oplysning/tydelighed om, hvad forbruget betyder for klimaet (tøj, elektronik, mad), med reelle tal for hele aftrykket. Fx en slags mærkningsordning på pakkerne, så man kan se, hvor meget bedre kylling end okse er for klimaet.
- For at sikre, at tingene holder længere, skal man hæve garantien.
- Brug motivationskampagner for at vejlede folk i den rigtige retning.
- Udbredelse af pantsystemet. Fx på dåser fra Tyskland og vin/spiritus.
- Udbredelse af deleordninger. Dele mere, fx hvis man har noget værktøj, kan man låne af hinanden.
- Mindre elektronik i skolen, kan besluttes ved skolebestyrelsen, kommunen og ministeriet. Fx bruge mere papir. På skolerne bør shoppinghjemmesider blokeres ligesom de har forbudt gamblinghjemmesider.
- Udbred repair-caféer.
- Udbred byttestationer - stande rundt omkring, også på skoler hvor man kan bytte ting og tøj internt i stedet for at skulle hen på genbrugspladsen.

Hvem:

- Refashion Vejle + Spinderihallerne + Teknisk udvalg: Workshop om at lære at fikse sine ting selv, fx tøj og elektronik.
- Butikkerne laver en "genbrugsafdeling" i deres egne butikker, med ting der er blevet returneret.
- Butikker skal hæve garantien på deres produkter.
- Vi bør hver især være med til at skabe kulturændringen og forbruge mindre.
- Dem, der laver indpakningen til produkter, skal oplyse om klimaaftryk i skalaform.
- En kommunal formidlingsplatform til deleordninger om alt fra værktøj til biler.
- Skolebestyrelser, kommune og undervisningsministeriet bør sænke brug af elektronik i skoletiden og regulere, hvilke typer hjemmesider der er tilgængelige.

#6

Mere attraktive cykelforhold i Vejle Kommune

Ambitionen er at gøre det lettere og mere attraktivt at cykle i Vejle Kommune.

Handling:

- Vejle Kommune skal kontakte lokalsamfundene og etablere mere dialog med og på tværs af lokalsamfund. Herfra skal der komme forslag til nye eller forbedrede cykelstier.
- Der skal bygges flere cykelstier i Vejle Kommune. Nogle af disse cykelstier kan evt. etableres som trampestier.
- Reducere antallet af parkeringspladser i Vejle.
- Forbedre skoleveje for skolebørn - vil kraftigt reducere forældres skolekørsel.
- Fradrag på elcykler, der tilgodeser især mennesker i lokalområdet.
- Øget brug af cykler bør animere lokalpolitikere til at skynde sig med cykelstier/trampestier.
- Afholde årlige cykelarrangementer, fx "Vi cykler til skole"-dag.

Hvem:

- Kommunen må stå som tovholder.
- Lokalsamfundene skal komme med input.

#7

Billigere offentlig transport

Ambitionen er at flytte flere folk over i offentlig transport, frem for egne biler, ved at gøre den fælles og offentlige transport lettere tilgængelig og billigere.

Handling:

- Bedre lokale muligheder for billig fælles transport, herunder bustrafik og alternative mindre busser.
- Kombinere lokal transport med en socialøkonomisk virksomhed, idet socialøkonomiske virksomheder kan arbejde med flere bundlinjer og ikke har overskudsmål.
- Øge graden af nudging over i den fælles transport.

Hvem:

- Byrådet, Sydtrafik og lokalrådene.

#8

Mere demokrati og bæredygtighed i energi- og varmesektoren

Ambitionen er at udbrede bæredygtige energi- og varmekilder og finde den type bæredygtig energi, der passer til lokalområdet. Det skal ske ved at holde flere dialogmøder med lokalområder, som skal resultere i konkrete handlingsplaner, ved at udbrede klimavenlige energifællesskaber og blandt andet gøre det muligt at udnytte overskudsvarme fra virksomheder.

Handling:

- Der skal iværksættes lokale dialogmøder om varmeforsyning. Her skal der tales om deling af overskudsvarme, lokale varmeforsyningsløsninger og udskiftning af varmeløsning i den enkelte husstand. Møderne skal munde ud i et arbejdsforløb omkring bæredygtig energi og varmeforsyning i lokalområdet.
- Kommunen skal lave en informationskampagne, der er målrettet landdistrikter og byer. Kampagnen skal informere om muligheden for dialogmøder, hvor borgere, kommunen, virksomheder og andre interessenter indbydes. Herudover skal kampagnen informere om energiløsninger i fællesskaber, for eksempel etablering af fjernvarme, samt informere om forskellige løsninger og økonomien ved disse.
- Kommunens hjemmeside skal indeholde en kontaktformular, hvor borgere, der ønsker at gå i dialog om nye energiløsninger, kan henvende sig og på den måde få igangsat et dialogmøde.
- Hvis et lokalområde ikke henvender sig, har kommunen et ansvar for at henvende sig til borgerforeningen i lokalområdet.
- Det skal både være nemmere at gå til og få overblik over de trin, man skal igennem som energi- og varmefællesskab. Finansiering af vidensbank med råd og tips til at lave et energifællesskab fra andre eksisterende fællesskaber både store og små.
- Lokalplaner med fokus på energifællesskaber.
- Bedre regler for udnyttelse af overskudsvarme.

Hvem:

- Kommunen skal lave informationskampagne, kontaktformular til lokalområder og selv henvende sig til de lokalområder, der ikke selv tager initiativ til dialogmøde.
- Kommunen skal invitere relevante virksomheder, borgere og interessenter, ligesom de har et ansvar for at facilitere dialogmøderne.
- Kommunen kan kontakte eksisterende energi- og varmefællesskaber, om de vil være med i en vidensbank til opstart, problemløsning og drift af nye fællesskaber. Samt andre eksisterende grupper (som Brandbjerg Højskole).
- Kommunen laver en lokalplan for vedvarende energi.
- Folketinget vedtager bedre regler ift. brug af overskudsvarme. Der bør skrives et borgerforslag om ændrede regler for at kunne bruge overskudsvarme fra virksomheder.

#9

Hvad er mit eget og min husstands CO2 forbrug?

Ambitionen er, at den enkelte skal kunne finde information om sit eget eller sin husstands CO2-aftryk fra indkøb, handling og drift i hverdagen. Det er nødvendigt for at kunne handle og ændre adfærd.

Handling:

- Metode, der gør, at vi som borgere kan tilgå de informationer, der er brug for, for at kunne træffe kvalificerede klimabeslutninger. Som individ har man brug for at vide, "hvad er mit forbrug". Det kunne ske gennem adgang til en overskuelig database, en app eller en mærkningsordning som vi kender fra energimærkninger i dag.
- Det ville være motiverende at kunne bruge metoden til at konkurrere blandt husstande, individer eller landsbyer.

Hvem:

- KNMU - Klima-, Natur- og Miljøudvalget.

#10

Spise klimavenligt, lokalt, sæsonbetonet

Ambitionen er, at vi skal spise mere klimavenligt og sæsonbestemt ved at indkøbe mere klimavenligt og lokale råvarer. Der skal være mere fokus på, at offentligt indkøb skal være lokalt og grønt.

Handling:

- Kommunen går foran og omstiller alle indkøb, så de er frontløbere. Dette kan generere et større marked for lokale producenter og tiltrække flere.
- Arbejde for, at supermarkeder kunne have en sektion med lokale madvarer, som er sæsonbetonede og klimavenlige.
- Gøre klimavenlig mad, som er produceret lokalt, billigere, f.eks. ved differenceret moms.
- Kommunen faciliterer en "køb lokal og klimavenlig mad" kampagne.
- Byrådet afsætter flere penge til offentlige bæredygtige indkøb.
- Lave et nyt mærke som økomærket for kantiner - et "spis lokalt mærke."
- Styrke og udbrede lokale og klimavenlige torvemarkeder – "Smag på dit lokalområde". Dette gør lokalproducerede varer lettere tilgængelige. Det kunne være:
 - Sæsonbaseret marked i satellitbyer – 2 gange om året.
 - Månedligt torvemarked i Vejle by.
 - Typer: Mad, genbrug, blomster, håndværker, strik, lokal nedfaldsfrugt, få syet sit tøj, frisør, workshops.
 - Tiltrækning sker gennem konkurrencer, quiz, præmier, tombola, smagsprøver, plant et træ / urtebede.

Hvem:

- Klimaambassadørerne (fra 2025), arbejder med dette forslag som et af de første punkter, for at have en konkret opgave at komme i gang med.
- Kommunale forslag om at gå forrest ift. de offentlige indkøb stilles af Udvalget for Lokalsamfund og Nærdemokrati til det samlede byråd.
- Der kunne stilles et borgerforslag ift. momsændring af fødevarer.

#1 1

Klimavenlige spisevaner gennem fælles måltider

Ambitionen er at organisere mere fællesspisning, fordi det både forebygger ensomhed og hjælper familier med at spise mere grønt og klimavenligt.

Handling:

- Fællesspisninger med klimavenlige måltider (evt. uden kød) - salg af aftensmad og inspiration til at spise mere bæredygtigt.
- Klimahus til fælles madlavning.
- Klimavenlig mad i børnehaver og andre institutioner, fordi børn opdrager deres forældre og bedsteforældre.

Hvem:

- Fællesspisninger i lokale foreninger, specielt i mindre samfund, kan være med til at skabe et fællesskab omkring fokus på spisevaner. Fx grundejerforeninger, kulturhuse, forsamlingshuse.
- Det er vigtigt at bevare familiehyggen ved at lave og spise mad lavet fra bunden af sunde råvarer, fordi madlavning og et fælles måltid næsten er det eneste, en familie udfører sammen. Da der er mange aktiviteter, der foregår udenfor hjemmet for en gennemsnitsfamilie med børn, forældre, bedsteforældre.
- Start indsatsen i børnehaver og institutioner, evt. sammen med forældrebestyrelser, for at lære at spise klimavenligt.

#12

Reducere madspild

Ambitionen er at undgå madspild i de offentlige rum!
Reducer spild med 70%.

Handling:

- Sikre (fødevarer)lovgivningen - 'bedst før' giver muligheder. Lovgivningen skal give bedre muligheder for anvendelse af madspild i offentlige rum.
- Oprette en 'Fødevarerbank' (som i Aarhus). Virksomheder, restauranter og lignende melder ind med overskudsprodukter. Der er behov for bedre koordinering mellem kilder til madspild og steder/grupper/mennesker, der kan udnytte maden. Kontakt til modtagere af varerne (kæde fra giver til modtager).
- Synliggøre og strukturere det, som allerede sker:
 - Too-good-to-go
 - Stop Madspild i butikker
 - We-Food
 - Gymnasier, der videresælger egne rester.
- Fællesspisninger lokalt - spis resterne sammen.
- Skolekøkkener kan give tips om 'rester'.
- Uddannelser/organisationer/erhvervskantiner bør sælge rester billigere eller holde 'restedag'.

Hvem:

- Kommunen skal initiere, men ikke drive aktiviteterne. De skal indkalde til opstartsmøde, hvor nuværende aktiviteter kortlægges, og der nedsættes en arbejdsgruppe til at arbejde med fremtidige tiltag.
- Det kunne være Vejle Kommune sammen med potentielle aktører:
 - Leverandører, fødevarerbutikker, restauranter, producenter.
 - Modtagere: Sociale virksomheder, f.eks. sportsklubber, evt. direkte fra butikker til private.

#13

Grønt byggeri – Grønnere udsyn

Ambitionen er at ombygge nuværende bygninger til grønnere alternativer. En anden ambition er at være eksperimenterende i design af både nybyg og gammelt byggeri. En tredje ambition er, at det skal være nemt og inspirerende at gå til det grønne byggeri. Det skal være attraktivt at bo i grønne byggerier, blandt andet på grund af den æstetiske værdi.

Handling:

- Der skal ske en tværsektoriel samtale om byggeri: Samspil mellem kommunen, boligforeningen, investorer, leverandører og håndværkere. Kommunen kan lege med reglerne. Boligforeningen kan lege med idéer fra skuffen. Investorerne kan prøve at lave noget med en pulje eller investere i nye idéer, hvor leverandører og håndværkere kan bruge deres viden til at udføre eller eksperimenter.
- Åbenhed omkring tiltag og eksperimenter.
- Puljer til upcycling i stedet for nedrivning og delvist nybyggeri.
- Send en mail ud i E-boks/digitalboks for at invitere lokale ind til en samling, hvor man kan dele idéer med hinanden og lægge planer for et grønnere lokal område.
- Der skal skabes mulighed for at genbruge materialer ved nybyggeri.

Hvem:

- Kommunen kan undersøge, hvordan lovgivning, lokalplaner, regler og reglement kan støtte grønt byggeri.
- Lokalmiljøet skal i gang og sparke en gejst i gang omkring grønnere byggeri.
- Lokalrådene kan starte allerede i morgen med at begynde at prikke til de forskellige nabolag, boligforeninger samt investorer om et ønske for et grønnere lokalsamfund.

Almindeligt flertal
– 60-80% af borger-
samlingen bakker op

#14

Fælles dyrkningsarealer

Ambitionen er at få flere lokalt producerede fødevarer/grøntsager og oprette nye have/dyrkningsfællesskaber. At konvertere døde "græsørkener" til frugtbare køkkenhaver.

Håbet er, at lokalproduceret mad mindsker transportbehov, styrker fællesskabet, opmuntret til adfærdsændring og initiativoprettelse, inspirerer til plantebaseret kost, understøtter mere biodiversitet, bedre arealudnyttelse og sparer udgifter.

Handling:

Første fase: Kommunen støtter opstart af nye havefællesskaber

- Hjælp til opstart, drift og løbende formidling.
- Pengepulje til dækning af opstartsomkostninger til frø, redskaber og andet.
- Har kontakt med en person i hvert fællesskab for at hjælpe med vidensbank, simpel og nem udførelse.
- Evt. udnyttelse af kommunalt forvaltede små græsarealer rundt omkring.
- Alle kan være med – men vi mener der skal være nogle krav til at være med. Det kunne fx være:
- At man bidrager til vidensdeling - feedback og data.
- At man har råderet over et dyrkningsareal eller har udset sig et.
- At man er mindst 3 separate husstande og har en klar plan for udarbejdning af mål og succeskriterier.

Anden fase: Formidlingsplatform og selvorganisering

- En kontaktperson i hvert fællesskab, som sørger for at udbrede erfaringer og hjælper med at skalere op.
- Få styr på hvilke systemer og organisering der fungerer.
- Udbrede velfungerende initiativer til andre institutioner.
- Fungere som foredragsholder.
- Formidle initiativer letforståeligt til interesserede.
- Stil et krav fra kommunen om, at skoler og institutioner har fælleshaver.

Hvem:

- Relevante udvalg i Vejle kommune. Få støtte fra Klima-, Natur og Miljøudvalgets klimapulje.
- Nøgledeltagere: Skoler, grundejerforeninger, klubber, nabofællesskaber.

#15

Fælles om grønnere frokoster

Ambitionen er at femdoble skole- og institutionskantinekunders valg af grønne retter og samtidig sænke valg af kødretter. Vi skal sikre dagligt engagement blandt personale og ledere, der øger bevidsthed om klimavalg bespisning af større grupper. Vi skal udnytte smitteeffekt fra frokost på i skolen til hjemmet, og endda til de festlige måltider i weekender.

Handling:

- Sæt et overordnet politisk mål for kommunale institutioner.
- Lad ansatte/brugere være med til at bestemme ny menuplan.
- Uddannelse af personale som nøglepersoner for at gøre grønne alternativer lækre og indbydende som frivilligt valg.
- Pilot: Prøv det af et sted med en allerede veluddannet og motiveret kantineleder. Lad det gode eksempel sprede sig, ligesom nuværende historier spredes fra de pionerer, der allerede er i gang.
- Skolemadpakken erstattes på en prøveskole af madkundskab, hvor klasser på skift fremstiller frokost til alle i skoleafdelingen.
- Indskolingsjord, hvor børnene sår, passer og høster grønt tiltænkt skolekøkkenet. Det giver bevidsthed, glæde og viden om, hvor maden kommer fra. Find en engageret pedel på en prøveskole, der er handlingsparat og kan gå i gang med at skabe den første succes.

Hvem:

- Borgersamlingens resultat forelægges ULN og Børne- og familieforvaltningen. Disse finder nødvendige midler og træffer beslutning.
- Frivilligt engagerede, måske børnefamilier fra borgersamlingen, inviteres af en initiativtager til at udvælge prøveprojekt, og støtter kommunen i at finde en relevant prøveskole (eller flere).
- Frivillig forældregruppe på potentiel prøveskole etableres.
- Skolebestyrelsen på en udset prøveskole involveres.
- Ildsjæle blandt lærere inviteres.

#16

Delebilsordning

Ambitionen er at begrænse antallet af private biler og øge antallet af elbiler. Samtidig skal antallet af kilometer, der køres i bil, reduceres for at mindske CO2-aftrykket fra bilisme og trafikmængden. Vi skal understøtte mere fysisk transport og offentlig transport såsom cykler og gåben samt fremme flere sociale transportfællesskaber, især delebiler i private fællesskaber (fx i villakvarteret, boligblokken eller lokalmiljøet), dog ikke via platforme som GoMore.

Handling:

- Kommunikation om fordele ved delebiler, fx økonomi og sociale fællesskaber.
- Ansvarsfordeling i hverdagen (borgere vs. kommunen).
- Koordinering af parkeringspladser, økonomi (låneordning) og forsikring.
- Etablering af foreninger, der kan have ansvaret for delebiler.
- Udforske og etablere selskabs-/andelstanken på bilområdet.
- Sikre fordele ved at køre i delebil, fx gratis parkering, rabat på reparationer, grønne afgifter osv.

Hvem:

- Sportsforeninger og skoler bør promovere mere samkørsel for at skubbe på ideen om delebiler (et skridt på vejen).
- Kommunen skal etablere samkørselsparkeringspladser, skabe fordele for delebiler og etablere en anbefaling for biler per husstand.
- Lokalråd og lokalsamfund (fx den lokale boligforening) skal sættes i gang med at samarbejde og etablere fællesskaber.

#17

Stærkere involvering af lokalsamfund i transportområdet

Ambitionen er at mindske transportbehovet (også for de små lokale områder). Vi anerkender, at offentlig transport er en forretning, der skal løbe rundt, men vi ønsker mere involvering og medbestemmelse over den offentlige transport. Det gør det mere sandsynligt, at der købes ind på de løsninger, som laves, og det styrker samtidig lokalområdernes egne initiativer.

Hvad:

- Mere inddragelse af lokalsamfund, når der sker forbedringer og ændringer af offentlig transport. Afhold møder med både borgerforeninger og de forskellige transportselskaber, både i større og mindre skala, for at se, hvor stort behovet er i de lokale områder, så vi kan finde løsninger sammen.
- Giv de rigtige værktøjer til lokalrådene, så de selv kan tage ansvar og forbedre transportforholdene i deres områder.

Hvem:

- Borgere kan selv gå i gang med samkørsel i de lokale nærmiljøer (nabofællesskaber osv.).
- Vi skal som borgere selv prikke mere til lokalråd og deltage i deres arbejde, frem for at klage efter forandringer er sket.
- Kommunen bør hjælpe lokalråd og lokale grupper til en fælles samtale om den offentlige transport.
- Etabler blivende samtaler mellem private trafikkselskaber, kommunen og lokalråd.

Tine Nyman
Schjodt Christiansen

Lille flertal
– 50-60% af borger-
samlingen bakker op

50%

#18

Samkørsel i fritiden

Ambitionen er at få flere til at køre sammen til fritidsaktiviteter. Samkørslen vil for de voksne/ældre, der går til fritidsaktiviteter, skabe et større fællesskab, der rækker ud over fritidsaktiviteten. For forældre med børn, der skal til fritidsaktiviteter, vil det give mulighed for mere tid i hverdagen.

Handling:

- Kommunen skal indlede hvert foreningsår med en oplysningskampagne for foreningslivet, hvori der sættes fokus på de positive ting ved initiativet. Fokus for kampagnen skal også være borgerrettet, så foreningsmedlemmerne allerede fra start bakker op om initiativet.
- Foreningen har et ansvar for at indhente samtykke til at udsende en adresseliste over deltagerne, så man nemt får et overblik over, hvem der bor hvor, og hvem det giver mening at køre sammen med.
- Herefter er det borgernes ansvar at sikre, at der laves samkørselsordninger.
- Undervejs i foreningsåret har både kommunen og foreningen et ansvar for at genbesøge samkørselsinitiativet og minde borgerne om det, ligesom borgerne har et ansvar for at bidrage til og videreføre ordningen.
- Kommunen skal brede budskabet om "den gode historie" ud til andre foreninger (best practice) og arbejde med at lave eller opfinde en app, der kan anvendes til samkørsel. Her har kommunen et ansvar for enten at finde en udbyder eller udvikle den selv.

Hvem:

- Foreninger inden for sport, fritid og lignende skal informere om samkørselsmuligheder og hjælpe med at facilitere muligheden.
- Borgere skal være åbne over for ideen om at køre sammen, lave samkørselsplaner og herudover hjælpe med at drive initiativet videre.
- Kommunen skal oplyse om initiativet, holde opstartsmøde og løbende orientere og bakke op.

#19

Øge oplysning om genbrug af tøj/tøjbyttemarked

Ambitionen er at få markant flere i Vejle Kommune til at deltage i de initiativer, der allerede eksisterer, fordi genbrug er med til at sænke klimaaftrykket.

Handling:

- Lave et borgerudvalg i Vejle Kommune, som undersøger, beskriver og formidler de initiativer, som allerede findes – både fysisk og på nettet.
- Det ville være godt, hvis kommunen kunne afsætte midler (til f.eks. mad og drikke) og lokaler til en gruppe (unge), så de kan skabe et katalog over disse initiativer og løbende opdatere kataloget.

Ideer til udvalget:

- En video, som viser muligheder for genbrug, og som skal deles på sociale medier, f.eks. "Det sker i Vejle" eller "Det sker i Jelling."
- Spots, som viser, hvor meget du kan få for hvor lidt.
- Spots, som viser, hvor man kan aflevere sit brugte tøj i Vejle Kommune.

Hvem:

- Vejle Kommune skal rekruttere borgere til udvalget, f.eks. i foreningslivet, på skoler, gennem elevrådene på ungdomsuddannelserne og blandt ansatte/frivillige i genbrugsbutikkerne.
- Derefter er det borgerudvalget selv, der skal koordinere og drive indsatsen.

#20

Hjemmearbejde – mindre transport og mere work-life balance

Ambitionen er at øge antallet af folk, der arbejder hjemmefra, for derved at spare CO2 på transport, skabe større tilgængelighed i trafikken, øge fleksibilitet og effektivitet samt udvide rekrutteringsgrundlaget for erhvervslivet. Det vil også hjælpe i forhold til "work-life balance" og gøre det lettere at balancere arbejde, familie og fritid.

Handling:

- Oplysning og information. Dele de gode historier, fx at hjemmearbejde kan foregå i lokale kontorfællesskaber.
- Udbredning af forskellige modeller for hjemmearbejde i erhvervsnetværk.
- Undersøge adfærd omkring hjemmearbejde og hvilket behov der er, så man ved, hvor man skal sætte ind.

Hvem:

- Det er i gang – styrk initiativer, som er i gang.
- Erhvervsråd og andre relevante fora og netværk.
- Vejle Kommune kan undersøge adfærd – Hvor mange arbejder uden for kommunen og kan arbejde hjemme? Hvor meget ville vi kunne nedbringe transporten?

Minoritetsudtalelse

Samlet set er anbefalingerne udtryk for den balance, som medlemmerne har kunnet nå frem til på tværs af holdninger. Alle medlemmer har haft mulighed for at afgive en minoritetsudtalelse og et medlem har ønsket at benytte denne mulighed.

Til #6, #7, #16, #18 og #20 – Transport Lars J. Ankersen, Fælleshåbsskolen

Vejle Kommune har ansvar for, at der vedtages en principbeslutning om et andet paradigme for indretning af transportinfrastrukturen i Vejle, for den nuværende hører det forrige årtusinde til.

Det er svært at se nytten med det personlige initiativ, hvor vi arbejder for at færre tager egen bil, hvis der ikke sker et fundamentalt, strukturelt retningskifte for drifts- og udviklingspraksis for transport og byggeri. Det er to store andele i vores ressource- og klimabelastning, der optager plads, øger støjniveauet, mindsker trygheden i byrummet på grund af mængden og farten, og de fortrænger plads for eksempel til natur, bevægelse, osv. Ellers bliver "besparelser" ædt op af kommunens udvidelser, motorvejsudvidelser og udstykninger indrettet til bilisme.

Der mangler en økonomisk og politisk prioritering af en by-infrastruktur, der tilgodeser de transportformer, der fylder mindst per transporterede individ. Der er gryende indikationer, især i bycentrum, men det er - som jeg forstår det - ikke inddraget som en principiel præmis i de politiske prioriteringer generelt for kommunen, som afspejler sig i den økonomiske prioritering.

- Besværliggør individuel bilisme, så det ikke er så enkelt og intuitivt et valg. Bemærk, at vi bilister i forvejen har de fleste fordele, da vi ikke skal bøvl med afgangstider, hjelmhår eller pendlerarmsved. Vi kan nyde turen i et veltempereret ekkokammer i selskab med vores favoritpodcast. Vi sidder i en maskine, der bogstaveligt gør alt, hvad man med rimelighed kan kalde arbejde. 5-10 minutter længere transporttid fordelt over en hel rute er en lille pris.
- Samarbejd med Trekantområdets kommuner om en konkret analyse af fordele og afledte fordele ved at indrette et strukturelt transportsystem på tværs af kommunegrænser, der ikke afhænger af individuel bilisme. Og før den så ud i livet. Trekantområdet er Danmarks næststørste "storby", men har også fælles politisk fokus på motorvejsudvidelser og ny Lillebæltsbro. Det hænger ikke sammen med at være "grøn storby". Undersøg – evt. med Regionen - hvordan man ellers kunne indrette med fremadrettet blik, fremfor det tilbageskuende.

Udtalelse fra tredjepartssekretariatet We Do Democracy

Først og fremmest tak til alle borgersamlingens medlemmer. Hver især bidrog I til en vigtig demokratisk samtale, hvor det var muligt i jeres hverdag. Derudover tak til Vejle Kommune og de mange involverede medarbejdere for at sikre de bedst mulige rammer for borgersamlingens gennemførelse. Tak til ekspertrådgiveren Lars Kjerulf Petersen for hans løbende rådgivning – og for sammen med tredjepartssekretariatet at have sikret en uafhængig proces, som lever op til OECD's principper for borgersamlinger. Tak til oplægsholderne, som har været generøse og bidraget med deres viden, og en stor tak til Udvalget for Lokalsamfund og Nærdemokrati, for at have modet til at prøve den blandede model af.

Validering

We Do Democracy har stået for udformningen og faciliteringen af borgersamlingen Samskabt Klimahandling i Vejle kommune, og har udgjort borgersamlingens uafhængige tredjepartsekretariat. Denne validering vægter, hvorledes borgersamlingen opfylder principperne for en gennemførelse af en uafhængig borgersamling i overensstemmelse med OECD's principper. Dette gælder i forhold til parametre som uvildighed, åben stratificeret lodtrækning, gennemsigtighed i processen, brug af uafhængig ekspertviden, antallet af timer til rådslagning, og opdragsgivers forpligtelse til at modtage og svare på anbefalingerne, samt at viderebringe disse uredigeret fra borgersamlingen til offentligheden.

Samlet set er det vores vurdering at borgersamlingen kun på et enkelt punkt, afviger fra de internationale principper for deliberativt demokrati udviklet af OECD, som beskrevet i Good Practice Principles for Deliberative Processes for Public Decision Making. Dette skyldes, at der er tale om en mindre skala proces med begrænset tid til rådighed – kun tre samlinger blev afholdt.

På trods af dette har borgersamlingen overholdt flere centrale principper for deliberative processer:

- En åben invitation til alle borgere via e-Boks.
- Lodtrækning baseret på armslængdeprincippet og stratificering.
- En uafhængig tredjepartsfunktion, sikret gennem en skriftlig aftale.
- En offentlig og transparent proces med adgang til uvildige eksperter og ekspertviden.
- En evaluering af processen og en klar forpligtelse fra ULN til at modtage og reagere på de endelige anbefalinger.

Opdragsgiver

Som opdragsgiver har Udvalget for Lokalsamfund og Nærdemokrati i Vejle Kommune truffet en beslutning om at igangsætte en borgersamling, hvor de selv sad med ved bordet. Det kræver mod at træde væk fra sin rolle som besluttende politiker og ind i et rum, hvor man udforsker problemstillingen med andre borgere. Vi har oplevet en organisation, der har været optaget af at understøtte borgersamlingens arbejdsproces, og finde balancen i en ny rolle som politikere og embedsværk.

ULN har igangsat en borgersamling, som skulle løse en bred kerneopgave på kort tid. Som læser skal man have dette for øje og vurdere medlemmernes anbefalinger på baggrund af opgavens bredde og omfang.

Medlemmer

Borgersamlingen bestod af et repræsentativt udvalg af borgere, samt øvrige deltagere fra foreninger og det politiske liv, som aktivt deltog i dialogen med eksperter, interessenter og hinanden. Deltagerne bidrog med stor dedikation, og tilsammen har de brugt mere end 1000 timer på arbejdet, som resulterede i et gennemarbejdet sæt anbefalinger.

Udvælgelsen af de 36 deltagende borgere blev gennemført gennem invitation af 17.000 tilfældigt udvalgte borgere i Kommunen over 16 år via e-Boks, efterfulgt af stratificeret lodtrækning for at sikre et repræsentativt udsnit af Vejles befolkning.

Alle medlemmer har haft mulighed for at kommentere på og indgå i udarbejdelsen af anbefalingerne, således, at de endelige anbefalinger afspejler borgernes refleksioner og ord. Efter den sidste samling har en redaktørgruppe med repræsentanter borgersamlingen i samarbejde med tredjepartssekretariatet sikret slutredigeringen af anbefalingsteksterne med fokus på forståelighed. Samlet set er anbefalingerne udtryk for den balance som medlemmerne har kunnet nå frem til på tværs af holdninger. Alle medlemmer har haft mulighed for at afgive en minoritetsudtalelse og et enkelt medlem har valgt at gøre brug af dette. Minoritetsudtalelsen indgår i slutrapporten

Borgersamlingen har skabt en deliberativ proces, der samlet set afspejler de erfaringer, perspektiver, bekymringer og håb, som findes på tværs af Vejle kommunes borgere i forhold til klimaudfordringerne. We Do Democracy vurderer, at borgersamlingen har leveret nuancerede og afbalancerede anbefalinger, som alle medlemmer har stået bag.

Denne proces fremhæver værdien af deliberativt demokrati som en metode til at tackle komplekse samfundsudfordringer som klima. Vejle Kommune har med borgersamlingen vist sig som et eksempel på, hvordan en kommune kan gå foran og facilitere klimahandling i tæt samarbejde med sine borgere.

Klara Sørensen og Zakia Elvang
We Do Democracy

**WE DO
DEMOCRACY**

SE Proces og forløb

Udledninger og indsatser i kommunens klimaplan

27 %

34 %

SPINDERIHALLERNE

Om deliberative processer

Vejle Kommunes "Samskabt Klimahandling" var en form for borgersamling og deliberativ proces, der strakte sig over tre samlinger i efteråret 2024. Denne metode bygger på principper fra deliberativt demokrati og giver et repræsentativt udsnit af borgerne mulighed for at udforme og anbefale løsninger. Metoden har vist sig effektiv til at håndtere komplekse problemstillinger og udvikle nuancerede anbefalinger til politiske spørgsmål, hvor borgernes perspektiv er centralt for at kunne træffe de bedst mulige beslutninger. Det betyder, at der i processen arbejdes med, hvordan medlemmerne kan udvikle løsninger, som de alle kan se sig i. Deliberativ betyder netop dette – at metoden er baseret på rådslagning, samtale og fokus på fælles løsninger. Borgersamling som metode er internationalt anerkendt og bliver anvendt systematisk i blandt andet EU, Canada, Storbritannien, Tyskland, Australien, Irland, Bolivia, Belgien og Finland.

OECDs principper for gode deliberative processer fra https://www.oecd.org/en/publications/innovative-citizen-participation-and-new-democratic-institutions_339306da-en/full-report/component-9.html#chapter-d1e8004

Mixede borgersamlinger i andre dele af verden

Den blandede borgersamling i Vejle ligner de "mixed-member" deliberative fora, som har fået øget opbakning de seneste år. Involvering af folkevalgte repræsentanter i borgersamlinger kan bidrage til, at anbefalingerne bliver mere synlige og bedre forankrede i det politiske system. Derved har de større chance for at blive implementeret, da politikerne kan fungere som fortalere for dem. Dette kan samtidig styrke politikernes legitimitet, da de får indsigt i borgernes interesser og præferencer. Mixed-member deliberative fora er derfor blevet udviklet som en metode til at styrke tilliden til politiske institutioner og øge borgernes oplevelse af deres egen indflydelse, da de får mulighed for direkte dialog med beslutningstagere.

Et eksempel på sådanne blandede paneler er de deliberative kommissioner i Bruxelles, hvor borgere, udvalgt ved lodtrækning, og parlamentarikere mødes i et forum for at drøfte specifikke emner. Her fremsætter politikere og borgere anbefalinger til parlamentet i fællesskab.

Læs mere om sådanne blandede borgersamlinger her:
<https://www.degruyter.com/document/doi/10.1515/9783110758269-014/html>

Brug af viden i borgersamlingen

I Borgersamling Samskabt Klimahandling har vi haft stort fokus på at skabe et fælles vidensgrundlag for alle deltagere.

Vidensdelingen i borgersamlingen er opdelt i tre faser: 1) introduktion gennem en materialesamling for fælles forståelse, 2) faglige oplæg fra eksperter for dybere indsigt og 3) refleksion, hvor deltagerne får svar på deres spørgsmål mellem samlingerne. Denne proces sikrer et solidt og fælles vidensgrundlag for alle deltagere.

Tre typer viden

For at borgersamlingen kan udarbejde velbegravede anbefalinger, er det afgørende at sikre et solidt og balanceret vidensgrundlag. Derfor arbejder vi med italesættelsen af tre typer viden, der alle er vigtige for at besvare kernespørgsmålet:

Hverdagsviden: Deltagerne fungerer som hverdagsvidensbærere, der deler indsigter og eksempler fra deres egne liv. Denne viden er helt afgørende for at sikre opbakning og mobilisering til fælles klimahandling.

Praksisviden bygger på erfaringer fra personer med dyb indsigt i specifikke områder, ofte opnået gennem deres arbejde i civilsamfundsorganisationer eller andre praksisorienterede sammenhænge.

Forskningsbaseret viden sikrer en neutral og systematisk tilgang til komplekse problemstillinger. I denne borgersamling har seniorforsker Lars Kjerulf Petersen været en central kilde til viden, der har sikret neutral viden i materialesamlingen og rådgivet om oplægsholdere og spørgsmål fra deltagere.

Organisering omkring borgersamlingen

En række grupper har været nedsat for at sikre, at borgersamlingens arbejde udføres i overensstemmelse med internationale standarder om at bygge på et solidt vidensgrundlag, og at anbefalingerne bliver hørt og behandlet i ULN. Nedenfor beskrives gruppernes roller og ansvar:

Tredjepartssekretariat

We Do Democracy fungerede som borgersamlingens uafhængige tredjepartssekretariat. De varetog den daglige administration og traf alle beslutninger vedrørende design og facilitering af processen.

Projektgruppen

Projektgruppen bestod af tredjepartssekretariatet og medarbejdere fra Grønt Forum i Vejle; Dana Laura Cernat og Rane Baadsgaard Lange. Gruppen havde ansvaret for den løbende koordinering af borgersamlingens møder for at sikre, at arbejdet foregik inden for de bedste rammer og levede op til det fastsatte formål. De sørgede for alt det praktiske, kontakt med borgere og arbejdet, der var rettet mod kommunen.

Ekspertrådgiveren

Lars Kjerulff Petersen har gennemset og kvalitetssikret materialesamlingen og været rådgivende på valg af oplægsholdere. Ekspertrådgiveren har til opgave at sikre, at deltagerne arbejde er baseret på neutral og saglig viden. Ekspertrådgiveren optræder uafhængigt og har ingen direkte indflydelse på deltagerne endelige anbefalinger eller de retninger, deltagerne ønsker at forfølge.

Talspersoner og redaktørgruppen

Under borgersamlingens forløb har 5 deltagere fra både lodtrækning, politikerne og de lokale aktører fungeret som talspersoner for deltagerne. Det betød konkret, at de mødtes med We Do Democracy en halv time efter de første to workshops for at drøfte processen og gøre opmærksom på eventuelle udfordringer for deltagerne. Denne gruppe har efterfølgende været redaktørgruppe på anbefalingerne. Det betyder, at de har skrevet indledningen til anbefalingerne samt sikret læsevenlighed og ensretning af formen på anbefalingerne.

Borgersamlingens forløb

1. Samling

5. oktober
9:00 – 14:30

ULN overdrager opgaven til medlemmerne.

Medlemmerne præsenteres for mandat og rolle.

Indflyvning til emnefeltet og den klimapolitiske kontekst i Vejle kommune.

Gruppearbejde om fordele og ulemper ved den nuværende grønne omstilling i kommunen.

Oplægsholdere:

- Jette Vindum, klimakoordinator Vejle Kommune
- Morten Westergaard, klimachef i Middelfart Kommune

51 deltagere

2. Samling

29. oktober
17:00 - 21:30

Vidensgrundlag udvides med input fra eksperter.

Ekspert:

- Lars Kjerulf Petersen, Seniorforker Aarhus Universitet
- Morten Wendler Jørgensen, forsker ved Københavns Universitet
- Rikke Baunsbæk og Anette Pries, Refashion Vejle
- Laila Kildesgaard, rådgiver i Steder Skaber Folk
- Celeste Forfang Sørensen, Vild med Vilje
- Astrid Haug, forfatter og konsulent i klimakommunikation
- Vejle Kommunes klimateam
- Concito oplæg om transport formidlet ved Zakia Elvang, efter afbud pga. sygdom

9 temaer, som borgersamlingen vil fokusere på, udforskes.

Der arbejdes med samskabte initiativer, der engagerer hele samfundet.

44 deltagere

3. Samling

9. november
9:00 - 14:30

Der arbejdes videre på anbefalinger til initiativer i mindre grupper.

Runde hvor alle giver input til hvert tema og anbefalinger.

Værdier, som skal guide borgersamlingens anbefalinger, udvikles.

Anbefalinger færdiggøres, præsenteres og vedtages ved afstemning

48 deltagere

Arbejdsmetoder

I borgersamlingens arbejdsproces har der været anvendt dialog- og samarbejdsøvelser. Målet har været at skabe en proces, hvor deltagere med forskellige forudsætninger og præferencer kan deltage på lige fod, og hvor både borgere, foreninger og politikere får mulighed for at blive hørt. Nogle af de anvendte metodegreb har været:

Vekselvirkning

Der veksles mellem forskellige arbejdsformer, herunder individuelle refleksioner, arbejde to og to, i mindre grupper og dialog i plenum.

Mangfoldige grupper

For at skabe en balance mellem deltagere, der repræsenterer forskellige roller – politikere, foreninger og borgere – er grupperne sammensat, således at ingen enkeltgruppe dominerer diskussionen. Fokus er lagt på, at alle får taletid, og at personer, der er vant til at udtrykke sig, også giver plads til andres perspektiver.

Fællesskabsperspektivet

Formålet med borgersamlingen har været at fremme samskabte klimaløsninger, der engagerer hele samfundet – fra borgere til foreninger og lokale politikere. Deltagerne har derfor fået træning i at udvikle løsninger, der kan mobilisere flere samfundsgrupper i lokalsamfundet.

Deltagerne producerer selv

Hele vejen igennem har deltagerne selv formuleret og nedskrevet deres ideer og anbefalinger. De har selv ført pennen, så indholdet afspejler deltagernes egne ønsker.

Dokumentation og opsamling

Alt arbejde er dokumenteret med billeder af materialer og noter og registreret digitalt. Denne dokumentation sikrer, at intet materiale går tabt, og at processen forbliver transparent.

Tak til jer

Tak til borgersamlingens medlemmer for jeres engagement og bidrag til en vigtig demokratisk samtale. Tak til medarbejderne i Vejle Kommune for at skabe de bedste rammer. Tak til Lars Kjerulf Petersen for ekspertrådgivning. Og en stor tak til oplægsholderne for deres viden, Udvalget for Lokalsamfund og Nærdemokrati for deres mod, og We Do Democracy for at lede os igennem en fantastisk proces.

VEJLE
KOMMUNE

SAMSKABT
KLIMAHANDLING

WE DO
DEMOCRACY